

Komunikace zdravotníků s onkologickými pacienty

Libuše Kalvodová
Interní hematatoonkologická klinika
FN Brno
lkalvod@fnbrno.cz

Komunikace je základním atributem a potřebou každého živého tvora.

Jako společenský druh je člověk na komunikaci závislý stejně jako na dýchání a potravě.

Je zaujat komunikací, na které se podílejí všechny jeho smysly.

Komunikace je potvrzením lidské identity.

Obrovský význam kvalitní komunikace u každého stoupá zvláště v ohrožení života.

Na onkologických pracovištích se trvale přesvědčujeme o tom, že vhodně a včas zvolené slovo, gesto může působit na pacienta stejně léčivě jako medikament.

Všichni na životě ohrožení pacienti jsou velmi významně závislí na kvalitní verbální a neverbální komunikaci se zdravotníky.

Zásady kvalitního rozmlouvání s onkologickými pacienty:

Vycházíme z osobnostní struktury pacienta a jeho specifických psychických reakcí
ze schopností lékaře – sestry reagovat na pacientovy potřeby
ze struktury psychické odezvy pacienta na sdělení závažné zprávy (E. Kübler-Ross, L.M. Horowitz)

Následující doporučení mohou usnadnit spolupráci lékaře – sestry s pacientem.

šOK

Ψ

WAVE

Pacient po sdělení vážné, nepříznivé zprávy se ocitá ve fázi patologické panické ataky.

Jeho schopnost komunikovat o sdělení s lékařem je zúžená pocit'ováním strachu, zmatku, lítosti, perseverací jediné myšlenky.

(rakovina) – ohrožení – bolest – ztráta života

Doporučenou komunikací jsou jednoduché apely na bezpečí a naději

- nic není ztraceno
- rozumím Vašemu strachu a bolesti
- jsme na začátku léčby, vždy je naděje, další cesta

Obecně nevysvětlujeme složité léčebné postupy, mluvíme jen o základních obrysech a časových horizontech.

**NEBOJÍME SE NECHAT ODEZNÍT ŠOK V
MLČENÍ**

ODMÍTÁNÍ

Pacient se brání přesile výsledků vyšetření a lékařských doporučení.

PROČ ZROVNA JÁ ? SPLETLI JSTE SE !

V této fázi pacient dokáže najít a snést mnoho argumentů, proč nemůže být nemocný nebo naopak hledá úporně příčiny vzniku choroby u sebe i ve svém okolí.

Doporučenou komunikací je pregnantní, trvalé vysvětlování výsledků vyšetření, snímání s pacienta odpovědnost za nemoc (sebeobviňování vede k hluboké psychické krizi), podpora a naděje:

- máme léky a metody dobré léčby

AGRESE

Pacient podle své osobnostní struktury
prožívá hluboký odpor vůči

své nemoci – bezmoci, tělu
zdravým lidem v okolí
léčebným úkonům

Je buď extrémně aktivní nebo zcela pasivní.

Neslyší a slyšet nechce

Doporučenou komunikací je minimalizovat kontakt, zvláště opatrně
zacházet s doteky – haptikou.

Konverzace je jasná, stručná, adresná až neosobní.

Terminus technicus : LASKAVÉ VEDENÍ

SMLOUVÁNÍ

Pacient žádá autority nebeské i pozemské o život, o čas.

Sděluje bez výzvy svá přání každému zdravotníku.

Prosí, slibuje, přitom se tímto jednáním regreduje nevědomky do dětského věku, aby mohl vládnout magickým myšlením.

Doporučená komunikace – prosté vyslechnutí, resp. podpora jeho přání.

- ano, mělo by se Vám to podařit
- věřím s Vámi v dobrý výsledek léčby

Nemělo by se stát, že pacientovy touhy budou zesměšněny.

DEPRESE

Pacient se může dostat několikrát za dobu léčby do patologického stavu deprese.

Je to stav velmi vážně ohrožující duševní zdraví a život vůbec.

Léky první komunikační volby jsou antidepresiva a anxiolytika.

Doporučená komunikace – je pouze empaticky podpůrná, plná naděje a bezpečných prohlášení.

Nelze v této době sdělovat závažné zprávy.

Je to nejsložitější a nejvíc vyčerpávající komunikace pro podporující osoby.

SMÍŘENÍ

Pacientovi se nad hlavou roztrhávají šedá mračna deprese a je schopen komunikovat přiléhavě o svém zdravotním stavu, participovat na léčbě s lékaři i sestrami.

Dokáže přijímat zprávy a racionálně je zpracovávat.

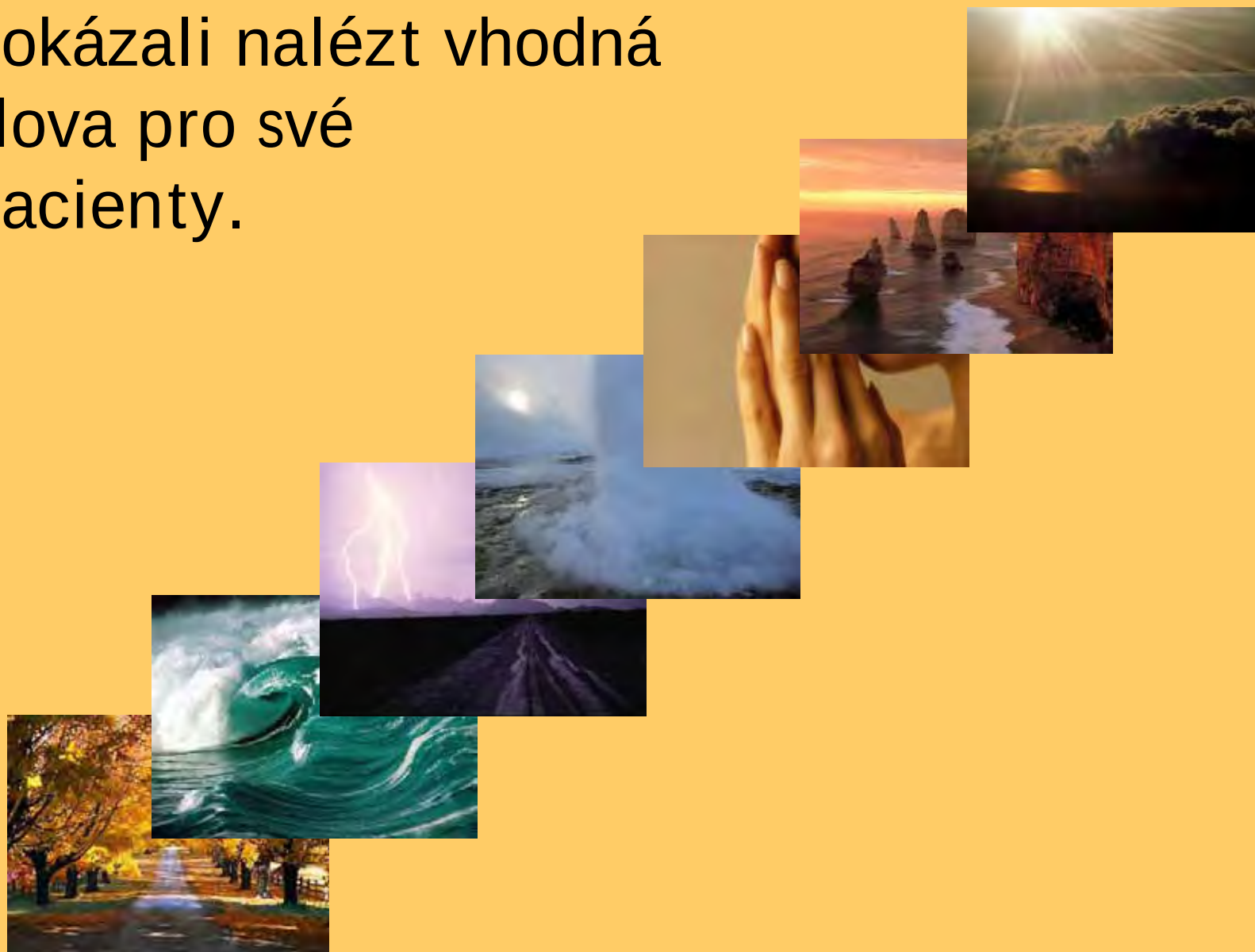
Svede klást konstruktivní otázky.

STAV PSYCHICKÉ NOUZE POMINUL,

ale není zcela zažehnán – může se kdykoliv vrátit.

Přeji vám, abyste povětšinou
dokázali nalézt vhodná
slova pro své
pacienty.

Děkuji za vaši pozornost.

MOCHNOS